

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.133/2018/6. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2018. év október hó 4. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A költségvetési csalás büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt I.r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a IV. rendű vádlott vonatkozásában a Fővárosi Törvényszék 2018. év március hó 13. napján kelt 28.B.116/2016/96. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezésnél a napi tétel összegére történő utalást mellőzi.

A pénzbüntetés részletekben történő megfizetésére irányuló indítványt elutasítja.

Az ítélet bevezető részében a 2016. október 28-i és a 2017. október 5-i hatánapra utalást mellőzi.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Törvényszék a 2018. március 13. napján kihirdetett 28.B. 116/2016/96. számú ítéletével I. r., II.r., III.r. és IV.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás büntettének kísérletében, (I. r. vádlott esetében a Btk. 396.§ (1) bekezdés a.) pont (4) bekezdés a.) pont, II.r., III.r. és IV.r. vádlottak esetében Btk. 396. § (1) bekezdés a.) pont, (3) bekezdés a.) pont), melyet II.r., III.r. valamint IV.r. vádlott bűnsegédként követtek el, valamint folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), amelyet II.-III.-IV.r. vádlottak bűnsegédként követtek el, ezért halmazati büntetésül az I. r. vádlottat 1 év 10 hónap, 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, a II.r., a III.r. és a IV.r. vádlottakat pénzbüntetésre, a IV.r. vádlottat 5 évre a gazdasági társaságokban betöltött ügyvezetői tisztségviselés foglalkozástól eltiltasra is ítélte. A IV.r. vádlott esetében a pénzbüntetés napi tételszámát 400 napban, míg az egy napi tétel összegét 1500 forintban határozta meg, úgy rendelkezett, hogy az összesen 600.000,- Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni, 1500,- forintként egy-egy nap szabadságvesztésre. Határozott az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről is.

Az ítélet ellen a IV.r. vádlott védője jelentett be joghatályos, a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezést. Az elsőfokú ítélet az I. r., a II.r., a III.r. vádlott vonatkozásában jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.283/2018/1. számú átiratában a védelmi fellebbezést alaptalannak tartotta, és az ügy nyilvános ülésre tűzését indítványozta, amelyre bejelentette részvételét.

Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék bizonyítási eljárása során a perrendi szabályokat megtartotta, észrevételezte, hogy az első tárgyalási nap tévesen került az ítélet bevezető részében feltüntetésre, mert 2017. április 19. napjától az ügyet más hivatásos bíró tárgyalta. Az ügyfelderítési kötelezettségét a törvényszék teljesítette, a bizonyítási indítványok elutasításáról számot adott.

Mérlegeléssel megalapozott tényállást állapított meg, melyet sem a védelem, sem az ügyészség részéről nem ért támadás. A tényállás személyi részét azonban kiegészítendőnek tartotta, a 67. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldalán található személyi adatokat feltüntetését kérte. Észrevételezte továbbá, hogy a vádmódosítás a IV.r. vádlott nevét is érintette, mely a tényállásban nem került végigvezetésére. Javítandó, hogy a IV.r. vádlott 2010. május 13. napjáig volt tag a Kft.-ben. A pontosításokkal tényállást megalapozottnak tartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékokat értékelte, a védelem anyagi és eljárásjogi kifogásainak elvetéséről is számot adott.

A IV.r. vádlott bűnösségére okszerűen vont következtetést a törvényszék, a cselekményének minősítése törvényes, ugyanakkor ennek jogi indokolása, az elkövetéskor és az elbíráláskor irányadó szabályok összevetése hiányos. A törvényszék csak a büntetési nemeket és a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezéseket vetette össze, de arra nem tért ki, mi is lett volna annak idején a helyes minősítés. Az 1978. évi IV. törvény 314.§ (1) bekezdése szerint a IV. r. vádlott cselekménye az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése büntette, ezen túl a 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a.) pont szerint minősülő csalás büntettének kísérlete, valamint magánokirat-hamisítás vétsége (276.§) lett volna, a büntetési tétel maximum 7 és fél év. A jelenleg hatályos szabályok alapján törvényes a minősítés, a Btk.81.§ (3) bekezdés II. fordulatra figyelemmel a büntetés nem érheti el az 5+1, azaz 6 évet. Mivel a IV.r. vádlott tekintetében a pénzbüntetés kiszabása vetődött fel valójában, annak kiszabását pedig mind az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos anyagi jogszabály lehetővé teszi, ezért az időbeli hatály vizsgálatakor a napi tételek számára és az egy napi tétel összegére vonatkozó rendelkezéseknek van meghatározó jelentősége. (BH 2016. 192.számú jogeset) Összhatásában az új törvény kedvezőbb.

A bűnösségi körülmények annyiban szorulnak korrekcióra, hogy a hivatkozott személyi körülmények alapján az egy kiskorú gyermek eltartása ugyancsak enyhítő tényező. Ennek figyelembevételével mellett a kiszabott büntetés nem eltúlzott, a büntetés céljának eléréséhez szükséges, annak enyhítését nem tartotta indokoltnak. Az ítélet egyéb járulékos rendelkezését törvényesnek tartotta. Indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét hagyja helyben a fentebb írt módosításokkal.

A vádlott védője fellebbezését írásban indokolta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal vette figyelembe a IV.r. vádlott oldalán felmerülő enyhítő körülményeket, és eltúlzott büntetést szabott ki vele szemben. A IV.r. vádlott az elsőfokú eljárásban úgy nyilatkozott, hogy alkalmi jelleggel tud csak dolgozni, melyből 70-80.000,- forint jövedelme származik, emellett egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, vagyona nincs. Tekintettel arra, hogy pénzbüntetés kiszabására került sor, ezen vagyoni és jövedelmi viszonyokat nagyobb alapossággal kellett volna figyelembe venni, melyet az elsőfokú bíróság nem tett meg, az ítélet nem is említette ezen körülményeket.

Rendkívül tetemes időmúlás következett be az elkövetés és az ítélethozatal között, amely nem róható fel a vádlottnak. E körülmény olyan objektív tényező, mely egyértelműen a vádlott oldalán szól, a büntetés kiszabási szempontok között vezető helyen kell szerepelnie.

Hivatkozott arra is, hogy a IV.r. vádlott bűnsegédként került elmarasztalásra egy kísérleti szakban megvalósított cselekmény kapcsán.

Indítványozta, hogy az ítéletet az ítéletábra oly módon változtassa meg, hogy a IV. r. vádlott büntetését mérsékelje.

Az ítéletábra az ügyet nyilvános ülésre tűzte.

A IV.r. vádlott személyi körülményei körében előadta, hogy főállásban sofőrként dolgozik a Kft. alkalmazásában, 2018. VII. hó 18-tól havi jövedelme 180.500,- forint. Élettársi kapcsolatban él, élettársa nem dolgozik, egy kiskorú gyermeke van, akiről egyedüli keresőként gondoskodik. Két kölcsönszerződése van, 350.000,- forintot vett fel, azt 24 hónapig fizeti vissza. A NAV felé 1.050.000,- forint tartozása áll fenn, melyet havonta 22.000,- forintként fizet.

A védő perbeszédében az írásban benyújtott érvelést ismételte meg. Kiegészítette a vádlott által a személyi körülmények körében előadottakkal. Különösen az időmúlásra, a cselekmény kísérleti szakaszára, a vádlott bűnsegédi szerepére, a kiskorú gyermekről történő gondoskodásra tekintettel a pénzbüntetés lényeges enyhítését, egyúttal részletfizetés engedélyezését kérte.

Az ügyész perbeszédében az átiratban foglaltakat ismételte meg.

A IV.r. vádlott az utolsó szó jogán nem kíván nyilatkozni.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ellen a fellebbezés bejelentésére az 1998. évi XIX. törvény rendelkezései szerint kerül sor, ezért a másodfokú eljárásban a Be.590.§ (1) és (2) bekezdés szerinti teljes körű felülbírálat szükséges.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta. Helytállóan foglalt állást az ítélet 18. oldal utolsó bekezdésében abban a körben, hogy a tárgyalás elnapolása nem volt szükséges a védelem előkészítése érdekében a vád módosítását követően.

Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját az ítéletábra atekintetben is, hogy a IV.r. vádlott büntethetősége nem évült el. Az elévülés kérdésében kifejtettek az ítélet 15. oldal utolsó bekezdésétől a 18. oldal 2. bekezdéséig helytállóak. Egyetértett az ítéletábra azzal is, hogy a vádirat tartalmazta az ügy tárgyát képező cselekmények törvényi tényállásának leírását, ezért a bíróság törvényes vád alapján járt el.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, az előterjesztett további bizonyítási indítványokat helyesen utasította el. A másodfokú bíróság megítélése szerint további bizonyítás lefolytatása az ügyben szükségtelen lett volna.

A törvényszék a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen megalapozott tényállást állapított meg, melyet lényegében csak a személyi részt illetően szükséges az ügyészi indítványnak megfelelően, valamint a IV.r. vádlott által a nyilvános ülésen előadottak alapján kiegészíteni a Be.593.§ (1) bekezdés a.) pontjában írtak szerint:

A IV.r. vádlott személyi adatait az ítélet személyi részében a 28.B.116/2016/67. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldalán található nyilatkozata és a nyilvános ülésen előadottak alapján azzal egészíti ki az ítéletábra, hogy a vádlott egyetemi diplomával rendelkezik, szakképzettsége hőkezelő mérnök. Munkahelye 2018 nyaráig nem volt, regisztrált munkanélküli volt, alkalmi munkaként sofőrködött,

melyből 70-80.000,- forint jövedelme származott. 2018. július 18-tól a Kft1. alkalmazásában gépkocsivezető foglalkozású, havi jövedelme 180.500,- forint. A NAV felé fennálló tartozása 1.050.000,- forint, melyet 22.000,- forintos havi részletekben törleszt. kétszer 350.000,- forintot törleszt 24 hónapig. Élettársi kapcsolatban él egy kiskorú gyermek eltartásáról egyedül gondoskodik, mert élettársának ritkán van alkalmi munkája.

A történeti tényállásban feltárt részleges megalapozatlanságot (Be.592.§ (1) bekezdés c.) pont) a másodfokú bíróság akként küszöböli ki, hogy az ítélet 6. oldal utolsó bekezdés utolsó két sorában a tényeket a rendelkezésre álló cégkivonat alapján módosítja: a IV.r. vádlott a Kft-ben helyesen 2010. május hó 13. napjáig volt tag, a 2013. június hó 27-i záródőpontra utalást mellőzi. A történeti tényállásban IV.r. vádlott nevét mindenütt helyesen tünteti fel.

A tényállás e kiegészítésekkel teljes és az másodfokú felülbírálat alapját képezi a Be.593.§ (3) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat irathűen sorolta fel, azokat mérlegelte, mely mérlegelő tevékenységgel a Fővárosi Ítéltábla messzemenőig egyetértett, indokolási kötelezettségét a törvényszék példaértékűen teljesítette.

A megalapozottan megállapított tényekből a törvényszék okszerűen vont következtetést a IV.r. vádlott bűnösségére, a cselekmény minősítése is törvényes.

Hiányzik ugyanakkor annak levezetése, hogy a cselekmény elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény szerint hogyan minősült volna a cselekmény, mi lett volna a kiszabható büntetés, ezzel szemben az új büntető törvény miért tartalmaz kedvezőbb rendelkezéseket.

Az 1978. évi IV. törvény szerint (elkövetéskori jogszabály) a IV.r. vádlott cselekménye a 314.§ (1) bekezdés a) és (2) bekezdés a.) pont szerint minősülő Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése büntettként nyert volna értékelést a lentebb meghatározott két bűncselekményen kívül. A 314.§ (1) bekezdése szerint aki az Európai Közösségek költségvetését károsítja azzal, hogy a.) az Európai Közösségek által vagy nevében kezelt pénzalapokból származó támogatásokkal, b.) az Európai közösségek által vagy nevében kezelt költségvetésbe történő befizetésekkel kapcsolatban valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, valótlan tartalmú, hamis vagy hamisított okiratot használ fel, avagy az előírt tájékoztatási kötelezettségének nem vagy megtevésztésre alkalmas módon hiányosan tesz eleget, büntettket követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdés szerint büntetendő az is, aki a.) az (1) bekezdésében írt támogatást a jóváhagyott céltól eltérően használja fel. E bűncselekmény mellett a magánokirathamisítás vétsége külön nem lett volna értékelhető, mert éppen a magánokirathamisítás a speciális cselekmény egyik tényállási eleme. A cselekmény 5 évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntetendő.

Ezen felül mivel a támogatás 15%-át a Magyar Állam költségvetése fedezte volna, mely nem volt összefüggésben az adóval és egyéb járulékokkal, ezért az 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésébe ütköző, a (4) bekezdés a.) pont szerinti csalás büntettként is értékelni kellett volna a cselekményt, mely három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A csalás itt alaki halmazatban áll a magánokirat-hamisítás vétségével, amelynek büntetési tétele egy évig terjedő szabadságvesztés, a halmazati szabályokra figyelemmel az 1978. évi IV. törvény szerint a büntetési tétel maximuma 7 és fél év lett volna.

Az elbíráláskori jogszabály alapján a minősítés törvényes. A Btk.81.§ (3) bekezdésére figyelemmel

a büntetés nem érheti el a 6 évet.

Az elsőfokú bíróság a IV.r. vádlottat pénzbüntetésre ítélte, annak kiszabását mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabály lehetővé tette.

Az 1978. évi IV. tv. 51.§ (3) bekezdése alapján a pénzbüntetés legkisebb mértéke 30, legnagyobb mértéke 540 napi tétel, egy napi tétel összegét legalább kettőezer-ötszáz, legfeljebb 200.000,- forintban kell meghatározni.

A Btk. 50.§ (3) bekezdése szerint a pénzbüntetés legkisebb mértéke 30, legnagyobb mértéke 540 napi tétel, egynapi tétel összegét legalább ezer, legfeljebb 500.000,- forintban kell meghatározni. A (4) bekezdés szerint a bíróság ítéletében - az elkövető vagyoni, jövedelmi viszonyaira tekintettel - rendelkezhet úgy, hogy a pénzbüntetést legfeljebb 2 éven belül havi részletekben fizeti meg.

Az enyhítő § alkalmazását mind az 1978. évi IV. tv. 87.§ (1), (2) bekezdés e.) pont, mind a Btk.82.§ (2) bekezdés d.) pont és (3) bekezdése lehetővé teszi, illetve mindkét jogszabály utal arra, hogy bűnszegély és kísérlet esetén a (2) bekezdés soron következő pont alapján lehet a büntetést kiszabni, ha a korábbi pontok alapján a büntetés még túl szigorú. Mindezen szabályok egybevetésével megállapítható, hogy a IV.r. vádlottra az új büntetőtörvény a kedvezőbb, e kiegészítéssel a jogi indokolás is teljes.

A bűnösségi körülményeket a törvényszék többnyire helyesen sorolta fel. A másodfokú bíróság azokat kiegészíti azzal, hogy a IV.r. vádlott egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, mely enyhítő körülményként vehető figyelembe javára. Ugyanakkor súlyosít a halmazati elkövetés, a büntetett előélet.

Az elsőfokú bíróság is igen nagy jelentőséget tulajdonított a büntetés kiszabása során annak, hogy az időmúlás rendkívüli, erre figyelemmel döntött úgy, hogy a pénzbüntetés kiszabása is szolgálhatja a büntetési célokat.

Amennyiben az időmúlás nem lett volna ilyen mérvű, fel sem merülhetett volna, hogy a IV.r. vádlott esetében enyhítő § alkalmazásával pénzbüntetés kiszabására kerüljön sor. A vádlott felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt követte el a cselekményét, korábban csalás büntette miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte a bíróság, majd adócsalás büntette miatt próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést kapott, jelen cselekmény elkövetési ideje a próbaidő alatti. A próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés sem érte el esetében a célját, ezért szóba sem kerülhet a pénzbüntetés további enyhítése, mert a büntetés célja kerülne veszélybe.

A pénzbüntetéssel napi tételszáma 30 és 540 között volt megállapítható, a 400 napi tétel eltúlzottnak a cselekmény tárgyi súlyára és a bűnösségi körülményekre figyelemmel nem tekinthető. Az egynapi tétel összege 1.000,- és 500.000,- forint között a törvényi minimum közelében 1500,- forintban került meghatározásra, mely a személyi, vagyoni viszonyokra figyelemmel sem enyhíthető tovább.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az ítélet rendelkező részében határozta meg, hogy napi tétel összegenként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén. E rendelkezést a Btk. nem tartalmazza, ezért a rendelkező részben történő megjelenítésre nincs mód, a rendelkezést az első fokú ítélet rendelkező részéből másodfokú bíróság mellőzte. Utal ugyanakkor az ítélőtábla a 2013. évi CCXL. tv. (továbbiakban Bv. tv.) 292.§ (4) bekezdésére, mert a törvényhozó e helyütt rögzítette, hogy a meg nem fizetett pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést úgy kell megállapítani, hogy egynapi tétel helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

Egyetértett a másodfokú bíróság azzal is, hogy a gazdasági társaságban betöltött ügyvezetői tisztségviselő foglalkozástól öt évre az elsőfokú bíróság IV.r. vádlottat eltiltotta, az e körben hivatkozottak az ítélet 64. oldal 4. bekezdésében helytállóak.

A IV.r. vádlott védője a perbeszédében részlet fizetés iránti kérelmet terjesztett elő és azt kérte, hogy az ítélet tábla rendelkezzen határozatában a részletfizetés engedélyezéséről a Btk.50.§ (4) bekezdése szerint. A IV.r. vádlott vagyoni, jövedelmi viszonyai messzemenőig figyelembevételre kerültek a pénzbüntetés egy napi tétele összegének meghatározásánál, ezért az indítványt a másodfokú bíróság nem tartotta teljesíthetőnek. Amennyiben az ítélet tábla részletfizetést engedélyezett volna, a büntetés célja került volna veszélybe, a büntetés súlytalanná vált volna.

Ehelyütt utal az ítélet tábla arra, hogy az elutasítást azért jelenítette meg a másodfokú határozat rendelkező részében, mert az indítvány a jogerőre emelkedés előtti részletfizetés engedélyezésére vonatkozott a Btk.50.§ (4) bekezdésében írtak alapján. Az ítélet jogerőre emelkedése utáni részletfizetés engedélyezésének szabályait a Bv. tv. 42.§-a szabályozza, amelyről nyilvánvalóan külön végzésben kellett volna rendelkezni.

Az ítélet IV.r. vádlottra vonatkozó járulékos rendelkezéseit az ítélet tábla törvényesnek találta.

A fent írtakra figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság nyilvános ülés keretében eljárva a Be.605. § (1) bekezdése alapján annak helyes indokainál fogva helybenhagyta azzal, hogy az ítélet bevezető részéből a 2016. október 28.-i tárgyalási hatánapra utalást mellőzte, mert ezen a határnapon az ügyben más hivatásos bíró és ülnökök jártak el, 2017. április hó 19. napján a tárgyalást más összetételű tanács előről kezdte, 2017. október hó 5. napján pedig a tanács nem tartott tárgyalást.

Budapest, 2018. év október hó 4. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

Dr. Fatalin Judit sk.
előadó bíró

Radnainé dr. Solymosi Viktória sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2018. március hó 13. napján kihirdetett 28.B. 116/2016/96. számú ítélete a Fővárosi Ítélet tábla mint másodfokú bíróság 2.Bf. 133/2018/6. számú végzésével 2018. október hó 4. napján a IV.r. vádlott vonatkozásában jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2018. év október hó 4. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Hornyákné Sléder Ágnes

tisztviselő